

Program kandidáta na předsedu
Akademie věd České republiky

prof. RNDr.
David
Honys, Ph.D.

Úvod

Akademie věd České republiky je pro mě špičkovou vědeckou institucí s významem doma i ve světě. Jsem hrdý, že již více než třicet let patřím do jejího týmu, že zde pracuji jako vědec a školitel doktorandů¹, ale také se věnuji managementu a vědecké diplomacii. To je rovněž důvod, proč jsem se rozhodl ucházet se o post předsedy AV ČR pro funkční období 2025–2029. Chtěl bych přispět k dalšímu rozvoji a posílení Akademie jako moderní a sebevědomé instituce a nabídnout své zkušenosti v její prospěch.

Své odborné i organizační dovednosti jsem postupně získal v Ústavu experimentální botaniky AV ČR. Působení na prestižním britském pracovišti mi přineslo cenné kontakty a zkušenosti. Následně jsem své znalosti prohluboval při výuce a vedení studentů Univerzity Karlovy a v managementu Akademie věd.

Jako člen Akademické rady AV ČR se věnuji koordinaci zahraniční spolupráce a řešení zásadních otázek vědní politiky, jako např. zajištění bezpečnosti

---

¹ S ohledem na srozumitelnost je v textu důsledně užíváno generické maskulinum, vždy jsou však míněni muži i ženy.

vědeckého výzkumu, jeho kontinuální financování a systematický rozvoj spolupráce s vysokými školami v ČR i zahraničí a dále s Technologickým centrem Praha.

Hlavním mottem mé kandidatury je „**Sebevědomá Akademie pro 21. století**“.
Mým cílem je posílit postavení Akademie jako špičkové a nejvýkonnější vědecké instituce v ČR a uznávaného partnera na globální scéně.

Jsem si vědom toho, že práce na budování stabilní pozice AV ČR je během na dlouhou trať. Byl bych velmi rád, kdyby se nám společně podařilo vytvořit z Akademie atraktivní místo pro vědce z České republiky i z celého světa.

Chci se zaměřit zejména na **finanční stabilitu AV ČR, posílení spolupráce se soukromou sférou, státními orgány a vysokými školami** a na výrazné **zlepšení interní a externí komunikace**. Mou vizí je Akademie inspirativní, inovativní, inkluzivní, tedy moderní vědecká instituce připravená reagovat na společenskou krizi a nové výzvy.

Klíčové oblasti programu:

- Rozvoj Akademie věd ČR v předvídatelném prostředí
- Komunikativní a mezinárodně otevřená Akademie věd ČR
- Akademie věd ČR jako sebevědomý partner státu, vysokých škol a soukromé sféry

1. Rozvoj Akademie věd ČR v předvídatelném prostředí

Akademie věd zaujímá unikátní postavení ve vědecko-výzkumném a vzdělávacím prostoru České republiky. Jejím hlavním posláním je realizace špičkového výzkumu napříč širokým spektrem oborů prostřednictvím svých ústavů. Pro její úspěšný rozvoj jsou nezbytné především finanční stabilita a předvídatelnost, vhodné legislativní zázemí, podpora excelentního výzkumu, inovací a personální kontinuita.

1.1. Finančně stabilní Akademie

- Zachování samostatné kapitoly AV ČR ve státním rozpočtu
- Zvrácení trendu snižování podílu rozpočtové kapitoly AV ČR
- Zvýšení podílu institucionálního financování a jeho předvídatelnost
- Transparentní hodnocení pracovišť a navázání institucionální podpory na jeho výsledky
- Akademie jako sebevědomá instituce v jednání s politickou sférou

Akademie věd jako organizační složka státu disponuje vlastní **kapitolou ve státním rozpočtu**, jejíž zachování je zásadní. Stejně tak je nezbytné **zvrátit trend snižování jejího podílu** ve státním rozpočtu, ke kterému docházelo v posledních letech. Řešením může být pevnější navázání výše rozpočtové kapitoly na měřitelné parametry státního rozpočtu nebo na výkonnost ekonomiky, což bude obzvláště důležité po změně struktury financování z evropských zdrojů.

Podíl institucionálního financování se musí postupně zvyšovat, s cílem dosáhnout alespoň 70 %, což odpovídá minimálnímu standardu špičkových institucí v zahraničí. Pro posílení stability ústavů a jejich rozvoj je třeba zajistit **předvídatelnost výše institucionální podpory** na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (dále jen "institucionální podpora") a usilovat o prodloužení doby jejího nastavení, ideálně na pět let – tedy na celou dobu jednoho cyklu hodnocení Akademie.

Současně je důležité efektivně, srozumitelně a **transparentně rozdělovat institucionální podporu** mezi jednotlivé ústavy **na základě výsledků hodnocení**. Systém hodnocení ústavů vykazuje významný potenciál ke zjednodušení, například využitím interních hodnocení ústavů, zapojením Mezinárodních

poradních sborů, či definováním kritérií pro hodnocení infrastrukturních pracovišť. Je také nutné, aby parametry hodnocení byly nastaveny před začátkem období, jehož se hodnocení týká. Akademie musí zároveň hledat další nástroje pro efektivní způsob **komunikace rozdělení prostředků s jednotlivými pracovišti** a respektovat autonomii ústavů v jejich využití.

Pro lepší obhájení svého postavení a zajištění stabilní podpory musí být Akademie aktivním a **sebevědomým partnerem v jednání s politickými představiteli**, prosazovat své zájmy v ekonomických a legislativních procesech, **předkládat vlastní návrhy vládě**.

1.2. Excelentní, inovativní a inkluzivní Akademie

- Programy na podporu excelence
- Diverzita a spolupráce vědních oborů a infrastruktur
- Kreativní, interdisciplinární a meziinstitucionální spolupráce
- Podpora transferu znalostí a technologií, spolupráce se soukromou sférou

Podpora excelence ve výzkumu je klíčová pro dosažení vědeckých cílů AV ČR i trvalého mezinárodního uznání. Akademie proto musí rozvíjet programy navazující na stávající schémata, které cíleně podporují vynikající vědecké osobnosti, týmy a jejich výzkum. Tyto programy budou v blízké době rozšířeny o připravovaný nový program „**Akademie budoucnosti**“, který cílí na komplexní podporu excelence, včetně finanční podpory, mentoringu a přístupu ke špičkovým infrastrukturám.

Nezbytné je **podporovat nejen stávající excelenci, ale i budoucí**. Tedy i nové výzkumné směry, které mají potenciál stát se odrazovým můstkem pro příští rozvoj Akademie. Kreativita a inovace často vznikají na pomezí oborů, je proto potřeba posílit interdisciplinární výzkum, meziinstitucionální a mezinárodní spolupráci. Efektivním nástrojem je platforma Strategie AV21, která by měla více posílit propagaci, popularizaci, podporu tvorby konsorcií pro nové výzvy a velké projekty a ukotvení nových komplexních směrů primárního výzkumu. Tato platforma pak může sloužit jako základ naší kontinuální snahy, podmíněné relevantními legislativními změnami, o **znovuzískání možnosti AV ČR rozdělovat účelové finanční prostředky formou veřejné soutěže** zaměřené právě výše uvedeným směrem.

Efektivní transfer znalostí a technologií je nezbytný pro praktické využití vědeckých výsledků a propagaci činnosti AV ČR. Akademie věd musí aktivně rozvíjet programy a iniciativy podporující transfer znalostí a technologií do praxe, komercializaci výsledků vědecké činnosti ve spolupráci s průmyslem a zakládání spin-off společností s tím, že v některých oborech má transfer i formy nekomerční povahy.

Zapojení Centra transferu AV ČR (CETAV) představuje vhodný nástroj pro první fázi transferu zahrnující systémové nastavení, budování kapacit, zajištění interní a externí komunikace či založení podnikatelského inkubátoru. Jak ale ukazuje dosavadní praxe, pro další kroky nelze spoléhat pouze na financování z rozpočtu AV ČR. Akademie musí usilovat o **získání kapitálu od soukromých investorů, o aktivní zapojení spolupracujících soukromých subjektů, stejně jako o zakládání samostatných právnických osob**, které se budou zabývat efektivní realizací transferu duševního vlastnictví.

1.3. Personálně stabilní Akademie

- Atraktivní prostředí pro vědce z domova i ze zahraničí
- Podpora studentů a mladých vědců
- Návrátová politika
- Kontinuální podpora vědcům
- Inkluzivní prostředí a rovné příležitosti

Akademie věd má být **atraktivním místem pro špičkové vědce z ČR i ze zahraničí**. Proto musí usilovat o zajištění konkurenceschopných mezd a benefitů i pracovních podmínek umožňujících rozvoj vědecké excelence a rovnováhu mezi pracovním a osobním životem.

Klíčová je **podpora mladých vědců a studentů**, kteří jsou nejlepší investicí do budoucnosti. Je nezbytné, aby AV ČR ve spolupráci s poskytovateli finanční podpory rozvíjela programy podporující jejich profesní růst, stáže na prestižních zahraničních vědeckých pracovištích, integraci do mezinárodní vědecké komunity, profesní osamostatňování a možnosti osobního mentoringu. Nezbytná je také pomoc s dostupností bydlení (nejen v Praze) a skloubením rodinného a osobního života - pomoc s péčí o děti (rozšíření dětských skupin apod.).

Návratová politika je klíčová pro **udržení talentovaných vědců v České republice**. Akademie věd musí vhodně doplňovat programy poskytovatelů účelové finanční podpory a spolupracovat s nimi na změnách jejich nastavení. Jednou z cest bude i zmíněný program „**Akademie budoucnosti**“, který podpoří návraty špičkových vědců ze zahraničí a také rodičů po mateřské a rodičovské dovolené.

Důležitá je také kontinuální podpora vědcům, kteří už překročili juniorské kategorie. Cílem je zejména jejich trvalá podpora při podávání evropských či jiných mezinárodních projektů a zástita při posilování internacionalizace výzkumu.

Naprosto nepřijatelná je jakákoli forma genderové či jiné diskriminace, nerovnosti v pracovních příležitostech a ohodnocení na všech pozicích,

vědeckých i nevědeckých, na pracovištích Akademie věd. Je proto nezbytné **aktivně prosazovat rovné příležitosti** a vytvářet nástroje a mechanismy, které budou předcházet diskriminaci, obtěžování, nátlaku či jakékoli formě násilí. Pokud by taková situace přesto nastala, je třeba poskytnout prostor dotčeným osobám, aby mohly bezpečně a bezprostředně situaci řešit.

1.4. Administrativně podporující Akademie

- Všeestranně prospěšné a korektní vztahy se Střediskem společných činností (SSČ)
- Snížení administrativní zátěže
- Centrální podpora sdílených činností
- Podpora pracovišť při přípravě návrhů evropských projektů a diverzifikace financování
- Otevřená věda a bezpečnost výzkumu

SSČ poskytuje podpůrné služby a infrastrukturu potřebnou pro fungování ústavů AV ČR a jejich vědeckou činnost. V současné době se v AV ČR připravuje přeměna jeho struktury a zařazení do vhodného legislativního rámce, např. do nově definované formy „veřejná infrastruktura instituce“. SSČ vyžaduje revizi, jejímž cílem je **nastavení nových vztahů a přerozdělení kompetencí a agendy**, které podpoří intenzivnější oboustrannou a partnerskou komunikaci **mezi Kanceláří AV ČR, SSČ a ústavů**. Odrazí se také ve specifickém systému hodnocení infrastrukturních pracovišť. Optimalizace SSČ povede mimo jiné ke snížení administrativní zátěže pracovníků a vedení ústavů AV ČR.

Centrální podpora má být zaměřena na pomoc v oblastech, jako jsou propagace, právní služby ve všech sférách činnosti v.v.i.: příprava vnitřních směrnic a velkých výběrových řízení, IT podpora a zajištění kybernetické bezpečnosti.

Akademie musí poskytnout ústavům silnější centrální podporu také při přípravě různých typů **evropských grantových projektů pro vědce ve všech fázích jejich kariéry**. Diverzifikace financování prostřednictvím evropských projektů a dalších zdrojů je klíčová pro dlouhodobou finanční stabilitu.

Akademie věd musí aktivně a důsledně podporovat **principy otevřené vědy**, důvěryhodného výzkumu a ochrany duševního vlastnictví. To zahrnuje otevřený, avšak kontrolovaný přístup k vědeckým publikacím, datům a výsledkům, stejně jako dodržování nejvyšších etických standardů ve výzkumu, jak je definuje Etický kodex vědecko-výzkumné činnosti v Akademii věd ČR a etické kodexy jednotlivých ústavů.

2. Komunikativní a mezinárodně otevřená Akademie věd ČR

Akademie věd musí být institucí, která nejen produkuje špičkový výzkum, ale také efektivně komunikuje své výsledky a hodnoty uvnitř i vně svých struktur. Komunikace je klíčová nejen pro nadcházející funkční období, ale pro úspěšnou existenci Akademie jako celku. Ovlivňuje všechny aspekty našeho fungování – od finanční situace a postavení Akademie v českém vědeckém prostoru až po vztahy uvnitř AV ČR, spolupráci se státními a podnikatelskými partnery, mezinárodní spolupráci a postoj veřejnosti.

2.1. Transparentní a obousměrná komunikace v rámci Akademie věd

- Posilování vztahů napříč Akademií, otevřenější a méně formální komunikace
- Srozumitelná komunikace výsledků hodnocení a nastavení institucionální podpory
- Koherentní hodnocení dotací na činnost

Je nezbytné vytvářet prostředí, které podporuje pružnou, **srozumitelnou a oboustrannou komunikaci**. Zpětná vazba je pro vedení AV ČR klíčová. Vytváření neformálních tematických platforem pro setkávání na různých úrovních – mezi vedením Akademie a ústavy, mezi ústavami navzájem i mezi ústavami a infrastrukturními pracovišti – podpoří otevřenou a kreativní atmosféru, stejně jako častější neformální návštěvy předsedy jednotlivých ústavů.

Zásadní je rovněž transparentnost v komunikaci vedení AV ČR s pracovišti ve vztahu k hodnocení výsledků ústavů a jeho vlivu na výši institucionální podpory. Ta musí být vyjednáвана s dostatečným časovým předstihem a s pochopením pro dlouhodobé fungování pracovišť.

Část finanční podpory je v Akademii věd ČR rozdělována i prostřednictvím dotací na činnost. Přestože se jejich podíl může postupně snižovat, jednotné a **koherentní hodnocení** těchto **dotáčních titulů** je důležité pro spravedlivé rozdělování financí. Akademie věd musí zajistit, aby posuzování bylo prováděno podle jasných a objektivních kritérií, která jsou předem známa. Pracoviště přitom musí dostat zřetelnou zpětnou vazbu.

2.2. Efektivní a srozumitelná komunikace Akademie navenek

- Posílení značky Akademie věd ČR
- Koordinovaná prezentace excelence a transferu
- Zaměření na mezinárodní publikum
- Modernizace vizuální identity Akademie

Zvýšení obecného **povědomí o kvalitě a významu Akademie věd ČR** je klíčové pro její postavení ve společnosti, **vnímání Akademie u politiků a veřejnosti**. Dobré jméno v očích veřejnosti musí být i nadále posilováno kvalitní propagací, jako jsou mj. akce určené pro širší veřejnost, např. Veletrh vědy a Týden AV. Bylo by vhodné posílit také identifikaci ústavů s Akademií věd ČR jako celkem.

Větší důraz musí být kladen na propagaci dobrého jména Akademie prostřednictvím koordinované prezentace excelentních vědeckých osobností, výsledků a transferu. Důležité je také více zdůrazňovat **význam neuniverzitního výzkumu**, který není svázán s přímou výukou, a představuje tak unikátní přínos pro pokrok ve vědě a technologiích s širokým celospolečenským dopadem.

Ve spolupráci se SSČ musí Akademie **rozšiřovat své komunikační kanály a cílové skupiny** jak u domácích, tak zahraničních odborných i laické veřejnosti. Nutná je pravidelná aktualizace webových stránek, tiskových zpráv a obsahu sociálních médií nejen v češtině, ale také v angličtině.

V digitálním věku je moderní a atraktivní vizuální identita klíčem k úspěšné komunikaci. Akademie věd musí koncepčně dále **modernizovat svou vizuální prezentaci**, a tím oslovovat širší publikum a posilovat svou pozici na domácí i globální scéně.

3. Akademie věd ČR jako sebevědomý partner státu, vysokých škol a soukromé sféry

Akademie věd má potenciál hrát klíčovou roli jako most mezi vědou a znalostmi, státem a soukromou sférou. Posílení této role představuje konkrétní přínosy pro společnost, ekonomiku a vzdělávací systém. Prohloubení spolupráce s vysokými školami, soukromou sférou a státní správou je cestou k upevnění postavení Akademie věd ČR jako sebevědomého a respektovaného partnera.

3.1. Spolupráce s vysokými školami

- Sjednocení pravidel a vztahů s vysokými školami
- Partnerství v rámci doktorských programů
- Spolupráce se zahraničními vysokými školami

Pro zajištění **efektivní spolupráce AV ČR s vysokými školami** je potřeba vytvořit transparentní a oboustranně akceptovatelný a výhodný **rámec pro vzájemné partnerské vztahy**. Definovat pravidla umožní teprve nový vysokoškolský zákon, nicméně nové nastavení vztahů by se mělo odrazit ve zjednodušení administrativních procesů i v přípravě společných studijních programů. Klíčová je komunikace s Českou konferencí rektorů a jejím předsednictvem, případně s Radou vysokých škol.

Akademie věd musí dále rozvíjet a posílit **partnerství s univerzitami v rámci doktorských programů**. To zahrnuje nejen školení doktorandů na pracovištích AV ČR, ale také společné vedení disertačních prací a zapojení vědců z ústavů Akademie do výuky na univerzitách. Prostor se nabízí také v pregraduálním studiu a ve spolupráci se středními školami. Akademie však nemůže opustit svou snahu, podmíněnou relevantní legislativou, o **vlastní doktorské studijní programy**.

Pro mezinárodní konkurenceschopnost je klíčová internacionalizace výzkumu a vzdělávání. Akademie proto bude dále rozvíjet **spolupráci se zahraničními univerzitami**, podporovat společné projekty a vedení zahraničních doktorandů, což zvýší mobilitu vědců a studentů, podpoří globální výměnu znalostí a motivuje k návratu kvalitních badatelů na ústavy AV ČR.

3.2. Vědecká diplomacie a spolupráce se soukromou sférou

- Vědecká diplomacie
- Spolupráce s Ministerstvem zahraničních věcí a Úřadem vlády ČR
- Koordinace aktivit s orgány státní správy i se zastupitelskými sbory
- Prezentace úspěchů využití výsledků výzkumu v praxi

Akademie věd musí být **aktivním hráčem ve vědecké diplomacii** jak pro posílení vědecké spolupráce a výzkumu prostřednictvím diplomatických kanálů, tak k dosažení státních diplomatických cílů pomocí vědy.

Spolupráce a pokračující **koordinace aktivit s orgány státní správy** a se zastupitelskými sbory v České republice i v Evropském parlamentu umožní efektivnější **prosazování zájmů české vědy na mezinárodní scéně**. Podobně aktivní roli musí Akademie věd ČR hrát i při přípravě nového Rámcového programu EU.

Akademie věd musí sebevědomě a aktivně prezentovat své úspěchy v uplatnění výsledků v praxi, což je klíčové pro zvýšení společenského a ekonomického dopadu vědecké práce a pro **posílení spolupráce se soukromým sektorem**. Cílem je vytvářet příznivé podmínky pro transfer znalostí a technologií a rozvíjet aktivní oboustrannou spolupráci pro implementaci dosažených poznatků a inovací.

3.3. Spolupráce s institucemi státní správy a samosprávy

- Přístup “Science for Policy”
- Společenská odpovědnost, rezonance společensky významných témat
- Intenzivní kontakty s osobnostmi politiky a průmyslu, aktivní nastolování agendy
- Spolupráce s resorty, zastoupení Akademie v orgánech VaVaI

Akademie věd musí i nadále prosazovat přístup „Science for Policy“, tedy **aktivně poskytovat vědecké poznatky a expertízy** pro tvorbu veřejných politik. Akademie je klíčovým zdrojem znalostí, které formují politická rozhodnutí na základě dat a vědeckých důkazů, nikoli ideologických postojů.

Jako společensky odpovědná instituce by se měla Akademie aktivně zapojovat do veřejných debat a přispívat k **řešení klíčových celospolečenských témat**, která mají významný dopad na ekonomiku a společnost.

Pro efektivní prosazování zájmů vědy je nezbytné udržovat **kontakty s klíčovými osobnostmi politiky, průmyslu a veřejného života založené na partnerství a vzájemné důvěře**. Akademie věd musí být aktivnější v nastolování agendy a svém zapojení do diskuzí o důležitých tématech, jako jsou stabilita financování výzkumu, inovace a vzdělávání.

Spolupráce s ministerstvy je klíčová pro harmonizaci vědecké a inovační politiky na národní úrovni. Akademie musí pravidelně komunikovat s relevantními resorty. Pro **zvýšení vlivu na vědní politiku** je bytostně důležité, aby Akademie měla odpovídající **stálé a aktivní zastoupení v Radě pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI)** i v dalších orgánech a expertních skupinách VaVaI.

Závěr

Cílem mého programu je rozvíjet Akademii věd ČR jako sebevědomou, excelentní a moderní instituci, otevřenou a respektovanou na národní i mezinárodní úrovni. Klíčem k úspěchu je stabilní a předvídatelné prostředí, silná partnerství se státními institucemi, vysokými školami a soukromým sektorem, doprovázené transparentní komunikací, moderní prezentací a aktivním zapojením do veřejného a společenského diskurzu. K naplnění této vize „**Sebevědomé Akademie 21. století**“ je třeba činit odvážná a odpovědná rozhodnutí. Věřím, že společně tuto vizi naplníme.

www.davidhonys.cz